

Plan- och byggnadsnämnden

Datum:
2026-03-30Diarienummer:
2020-002658Handläggare:
Eleonore Albenius

Sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningens påverkan på planförslaget

Detaljplan för Gottsunda stadstråk etapp 2

Inledning

I enlighet med miljöbalkens 6 kapitel § 16 ska en särskild handling tas fram när en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram enligt miljöbalken 6 kapitel §11 i detaljplaneprocessen. Handlingen sammanfattar:

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
2. hur hänsyn har tagits till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter,
3. skälen för att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som övervägts, och
4. vilka åtgärder som planeras för att övervaka och följa upp den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Detaljplanens syfte

Detaljplanen möjliggör att en central del av Gottsunda utvecklas och kompletteras med cirka 800 nya bostäder i flerbostadshus och radhus, ett mobilitetshus samt lokaler för centrumändamål. För den tillkommande bebyggelsens elförsörjning möjliggör detaljplanen elnätstationer på tre platser inom planområdet.

Bakgrund

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Översiktsplan 2016 för Uppsala kommun pekar ut de centrala delarna av Gottsunda som en del av dubbelstadsnoden Gottsunda-Ultuna. I Gottsunda ligger tyngdpunkten på ett centrum med service, kultur och handel, och i Ultuna är fokus en koncentration av nationella forsknings- och undervisningsverksamheter. Stadsnoden ska utvecklas med en koncentration av bebyggelse med bostäder, verksamheter och andra funktioner som kompletterar och stärker stadsnoden.

Detaljplanen är förenlig med översiktsplanen.

Planprogram

Planprogrammet för Gottsundaområdet, godkänt av kommunstyrelsen i april 2019, redovisar hur 5 000–7 000 nya bostäder, samt arbetsplatser, kollektivtrafikstråk och allmänna platser kan tillkomma i Gottsundaområdet. Programmet beskriver hur olika målpunkter i området knyts ihop av stråk (som till exempel gator samt gång- och cykelvägar) och var tillkommande bebyggelse kan uppföras. Den nya bebyggelsen placeras i de mellanrum som finns mellan den befintliga bebyggelsen och gatorna, och skapar mervärden i form av levande bottenvåningar, nya arkitektoniska uttryck, ökade flöden och tydliga strukturer. Bebyggelsen föreslås i stor utsträckning koncentreras kring ett nytt stadsstråk längs Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé.

Detaljplanen ligger i linje med planprogrammet för Gottsundaområdet.

Planprocess

Detaljplanen för Gottsunda stadsstråk etapp 2 har varit på samråd 10 augusti–21 september 2022 och granskning mellan 10 juni–15 augusti 2025. Planen bereds för godkännande i plan- och byggnadsnämnden och antagande i kommunfullmäktige under det andra kvartalet 2026.

Hur miljöaspekterna har integrerats i planen

I samrådsversionen av detaljplanen hade planområdet en annan utbredning. Samrådsförslaget omfattade delar av Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé, bostadsområdet vid Bandstolvägen, ett kulturhus, en simhall och torg samt två nya bostadskvarter söder om Gottsunda allé. Efter samrådet bröts de berörda delarna av huvudgatorna ut och hanterades i en annan detaljplan som antogs i juni 2024 (Detaljplan för kapacitetsstark kollektivtrafik). Den del av samrådsförslaget som omfattade byggrätt för en simhall och intilliggande bröts också ur och hanterades i Detaljplan för Gottsunda stadsstråk etapp 1, som antogs i januari 2026. De två bostadskvarteren söder om Gottsunda allé har utgått ur detaljplanen och hanteras i

stället i detaljplan för Gottsunda östra. Området i anslutning till Bandstolsvägen har också brutits ut och hanteras i Detaljplan för Gottsunda stadstråk etapp 3.

Följande planbestämmelser fanns med i samrådsförslaget och bidrog till att minska påverkan kopplade till de miljöaspekter som miljöbedömningen omfattade:

- Allmän plats, NATUR, söder om Gottsunda allé och öster om Elfrida Andréés väg för att skydda naturvärden och hålla avstånd till Natura 2000-området Bäcklösa. (Efter samrådet har området flyttats över till detaljplan för Gottsunda östra)
- Markhöjder inom allmän plats, GATA, för att säkerställa att gatorna kan fungera som sekundära avrinningsvägar och för att avrinning ska ske mot planerad översvämningsyta inom parkmark.
- Begränsning av markens bebyggande, så kallad prickmark, som möjliggör utrymme för dagvattenhantering inom kvartersmark.
- Placeringsbestämmelse som möjliggör förgårdsmark som kan användas för dagvattenhantering.
- Planbestämmelse om att bostadsgårdar ska utformas med planteringar och vistelseytor i syfte att skapa ett gott mikroklimat och rymma dagvattenhantering.

Sammanfattning av hur miljökonsekvensbeskrivningen och yttrandena har påverkat förslaget

Arbetet med miljöbedömningen har skett parallellt med detaljplanearbetet och utredningar har fördjupats efter hand. Se samrådsredogörelse och granskningsutlåtande för ytterligare beskrivning av inkomna yttranden.

Inkomna synpunkter

Inga särskilda synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen har inkommit under planprocessen. Flera av de inkomna synpunkterna har dock berört de aspekter som miljökonsekvensbeskrivningen tar upp, det vill säga naturvärden, ytvatten och markföroreningar. Inkomna synpunkter under samrådet eller granskningen har behandlat:

- Påverkan på Natura 2000
- Biotopskyddade alléträd
- Miljöbalkens hänsynsregler i och med ianspråktagande av objekt med högt naturvärde (klass 2)
- Planens förenlighet med artskyddsförordningen
- Brister i föroreningsberäkningarna
- Dagvattensystemen inom och nerströms planområdet
- Behov av miljöteknisk markundersökning
- Spridningsrisk från markföroreningar till grundvattnet

Se samrådsredogörelse och granskningsutlåtanden för ytterligare beskrivning av inkomna yttranden.

Förändringar efter samråd

Med avseende på de miljöaspekter som tas upp i miljökonsekvensbeskrivningen gjordes följande ändringar av planförslaget efter samrådet:

- Dispens från biotopskyddet söktes för trädalléer inom planområdet och erhöles med vissa villkor och under förutsättning att detaljplanen får laga kraft. Planbeskrivningen uppdaterades med en beskrivning av dispensen.
- Skyddsbestämmelser för värdefulla och karaktärskapande träd infördes på plankartan.
- Planbeskrivningen kompletterades med en upplysning om att ingen avverkning ska ske under gråkråkans häckningstid.
- En fördjupad markundersökning genomfördes och resulterade i att skyddsbestämmelser om att sanering av markföroreningar ska göras innan mark tas i anspråk.
- En planbestämmelse som syftar till att möjliggöra tillräckligt jorddjup på eventuella gårdar som anläggs på terrassbjälklag tillkom. Syftet är att möjliggöra större träd och planteringar även på bjälklagsgårdar.
- Planbestämmelse om att parkområdet öster om Slädvägen ska fungera som en översvämningsyta infördes på plankartan.
- Motivtexter till ett flertal planbestämmelser utvecklades.

Förändringar efter granskning

Med avseende på de miljöaspekter som tas upp i miljökonsekvensbeskrivningen gjordes följande ändringar av planförslaget efter granskningen:

- Dispensansökan för en av trädalléerna har justerats och dispens har erhöles under förutsättning att detaljplanen får laga kraft. Planbeskrivningen uppdaterades med en beskrivning av villkoren.
- Översvämningsytans utbredning har avgränsats med en egenskapsgräns inom parkmarken för att säkerställa att minsta avstånd från Natura 2000-områdets gräns.
- Planbeskrivningen har kompletterats med ett förtydligande om hur arbetsområden intill Natura 2000 ska avgränsas. Arbetsområdets avgränsning sammanfaller med egenskapsgränsen för översvämningsytan på plankartan.
- Planbeskrivningen har förtydligats om hur miljöer för cinnoberbagge ska förstärkas, bland annat genom kontinuerlig försörjning av asp och död aspved ska ske i området.
- Utredning av Bäcklösaravinens kapacitet har genomförts och kommunen har sökt dispens från biotopskyddet i syfte att kunna genomföra erforderliga förstärkningsåtgärder. Planbeskrivningen har uppdaterats med information om detta.

Motiv till varför övriga alternativ har avfärdats

I miljökonsekvensbeskrivningen har planförslaget jämförts med ett nollalternativ, vilket representerar en sannolik utveckling om planen inte genomförs.

För planområdet bedöms nollalternativet inte medföra några direkta miljökonsekvenser jämfört med nuläget. Miljöaspekten naturmiljö bedöms inte

påverkas negativt i nollalternativet. För miljöaspekten ytvatten är dagvattenledningarna likt i nuläget underdimensionerade, vilket innebär att det krävs åtgärder för att undvika översvämningar. Nollalternativet innebär ingen rening eller fördröjning av dagvatten, belastningen på vattenförekomsterna kommer inte att minska. För miljöaspekten markföroreningar kommer kunskap och hantering av eventuella markföroreningar att utebli.

I översiktsplanen ingår detaljplaneområdena som en del av ett större område för utbyggnad av blandad stadsbebyggelse. Eftersom bebyggelsen på så sätt redan är utpekad i översiktsplanen antas överväganden av alternativa lokaliseringar redan vara genomförd.

Uppföljning och övervakning

Kommunen ansvarar för och, samordnar miljöövervakning under planens genomförande och följer upp föreslagna utredningar, åtgärder och anpassningar.

Enligt 6 kap. 11 § punkt 7 i miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse av de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Inför antagandet av detaljplanerna har projektet tagit fram en så kallad miljösäkringsplan. Syftet med miljösäkringsplanen är att säkerställa att krav och åtgärder följs upp genom projektets alla skeden.

I denna uppföljning kommer kommunen kontrollera hur de förebyggande åtgärder och kompensationsåtgärder som arbetats in i detaljplanerna beaktas i det fortsatta arbetet, såsom detaljprojekteringen och genomförandet. Utifrån denna uppföljning kan det sedan vara relevant att utvärdera om de föreslagna åtgärderna är tillräckliga för att minimera negativ miljöpåverkan eller om ytterligare åtgärder krävs.

Uppföljningen i miljösäkringsplanen kan också kompletteras genom ett kontrollprogram som beskriver åtgärder mot risker för förorenings-spridning samt kontroll av oförutsedd spridning av förorening genom provtagning och analyser. I kontrollprogrammet kan även åtgärder kopplat till hantering av länshållningsvatten redovisas och följas upp. Åtgärder vid överskridande av uppsatta krav/kriterier kopplat till föroreningar beskrivs också i ett sådant kontrollprogram.

Eventuella villkor som följer av dispenser från generellt biotopskydd ska följas.

I samband med utbyggnad och efter att området har färdigställts bör vitaliteten hos de träd som hamnat inom ytor med mer hårdgjord mark följas upp och åtgärdas vid behov.

Inför sanering ska en anmälan lämnas till tillsynsmyndigheten enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. För att få saneringen godkänd måste en slutrapport skickas in till tillsynsmyndigheten som då i praktiken avgör om marken blir lämplig för sitt ändamål. Miljökontroll i enlighet med ett kontrollprogram kommer att behöva utföras under schakt för att minimera spridning av föroreningar.

Kommunen ansvarar för att skyddsåtgärder, villkor och krav från dispenser och tillstånd hanteras och säkerställs under projektets fortsatta planering, samt i kommande bygg- och driftskede.

De tillståndsfrågor och behov av dispenser som identifierats är:

- Vid åtgärd som väsentligt skulle påverka särskilt skyddsvärda träd ska samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken genomföras.
- Vi åtgärder som ianspråktar eller påverkar områden som är klassade som klass 1 eller klass 2 för cinnoberbagge, enligt Upplandsstiftelsens inventering, ska samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken genomföras.
- Dispens från biotopskydd för småvatten har sökts för Bäcklösaravinen (naturvärdesobjekt 11). Eventuella villkor ska beaktas och implementeras.
- Erforderliga dispenser från vattenskyddsföreskrifter och/eller tillstånd för vattenverksamhet ska sökas.
- Vid påträffande av förorenade massor ska anmälan ske till tillsynsmyndigheten enligt 10 kapitlet 11 § miljöbalken eller en anmälan göras enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Samlad bedömning av miljöeffekterna

Miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 7 redogör för den samlade bedömningen per miljöaspekt. Nedan redovisas den sammanfattande tabell som redogör för konsekvenserna per miljöaspekt

Sammantaget bedöms detaljplanen medföra måttligt negativa effekter för aspekten naturmiljö, även om exploateringen av naturvärdesobjekt 4 bedöms medföra stor negativ effekt. Avseende miljöaspekten ytvatten bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser. Flödena och föroreningsmängderna kommer minska förutsatt att dagvattenåtgärderna genomförs.

Då planen medför att markföroreningarna kommer att hanteras och avlägsnas från platsen bedöms negativa effekter kunna undvikas. Sammantaget bedöms konsekvenserna innebära en acceptabel hälsopåverkan.

Miljöaspekt	Nollalternativ	Planförslaget
Naturmiljö	inga konsekvenser	måttligt negativa konsekvenser
Ytvatten	inga konsekvenser	positiva konsekvenser
Markföroreningar	inga konsekvenser	acceptabel hälsopåverkan